

CZESŁAW IBERSZER
ur. 1915; Kazimierz Dolny

Miejsce i czas wydarzeń	Polska, II wojna światowa
Słowa kluczowe	Polska, II wojna światowa, okupacja niemiecka, Żydzi, Holokaust, bierność Żydów

Historie Żydów z okresu okupacji hitlerowskiej

Zastanawiam się, czy ci Żydzi mieli jakiś defekt w rozumowaniu, czy coś w swoim mózgu, że oni nie uciekali. Wiele razy mieli możliwość ucieczki, a nie korzystali z tego.

Kupiłem w Instytucie Żydowskim na placu Bankowym książkę pt. „Czy ja jestem bandytą?”. Bohater dostał nominację na policjanta żydowskiego i go zatrudnili, powiedzieli – będziesz policjantem. Dali mu odpowiednie oznakowanie, żeby się go nikt nie czepiał, i on opisuje taką rzecz, że nie wiadomo dlaczego, czy przez pomyłkę, czy on nie wiedział, że tak się tam dzieje – zastanawia się nad tym – córkę z żoną posłał na zniszczenie, na zagładę, do jakiegoś transportu, gdzie nie powinien ich posyłać, bo powinien wiedzieć, dokąd on jedzie. Zabili tą córkę i żonę. Teraz ma wyrzuty sumienia: „Czy ja jestem bandytą?” – Jest! Skończył we Francji odpowiednik naszej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego i miał studiować u nas na SGGW w Warszawie i był na tyle nieświadomy, że nie przeczuł tej śmierci.

W tej książce opisuje też zdarzenie, jakie miało miejsce pod Warszawą. Żandarm czy esesman jechał na rowerze, patrzy, leży około dwudziestu Żydów, jedzą czy wypoczywają, on podjechał, mówi: „Legen!” – kłaść się głowami do siebie – i zaczął do nich strzelać, w głowy, oni nawet nie drgnęli, a on walił po kolei i zabrakło mu amunicji. Zobaczył, że jakiś polski chłopak jedzie na rowerze, zatrzymał go, dał mu karteczkę do komendy, żeby mu dali amunicji. To trwało około dwudziestu minut i żaden z nich się nie ruszył... Wiedzieli, że nie ma broni, powinni się rzucić, złapać go za nogi, coś zrobić, bo przecież tam było dwudziestu ludzi, tych Żydów, a oni nic nie zrobili. To jest kompletne kalectwo. I oni tacy byli. Nie wiem, czy to religia im tak kazała postępować, czy co. Może poszliby do lasu, do Batalionów Chłopskich, w lesie na pewno Polacy by ich przyjęli, ale oni nie potrafili tego zorganizować.

Data i miejsce nagrania	2007-10-19, Warszawa
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Elżbieta Zasempa, Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"